

Թեան զիտեմը որ այս տարի հա-
զու կընայ 30 ամիկ ծախսել յա-
նոր տարեկան պիտուի գնա-
րոցն, եթէ նորոյ մը չ'ստանայ,
ընկերութիւն մը գերեզմանի դըռ-
նէն քրտնի հետի գտնուած կը լինի
երբ անոր դըռմը ժողովի իւր վեց-
ամսեայ ընտրութենէն ի վեր մի կա-
նոնաւոր նկատու արձանագրութիւն
ունեցած չ'լինի, և ընկերութեան
վարչարարին հոգաբարձութիւնն իւր
պաշտօնը վարելէ յոյժ հետի գըտ-
նուի:

Է. Մեր գրիկ տէր անձինքն, —
ըստ մեր կանոնաւոր արգոյ յօդուա-
ծագրոց, լատի եղեր մեր լուս. Հա-
յոց մէջ գրիկ տէր անձեր, ըստ ո-
րով տասնութիւն պատշտօնէից հետ
լուս. Հայ գրագիրներ գտնուած են:
Բայց ով չ'գիտէր թէ գրիկները
գնացող տասնութիւն պատշտօնէին
գրագրի պատշտօն ինչ բան է. մի
քանի գրիկներէն և անձանց անուն-
ներն և կարգ մի թիւեր գրել մի-
թէ գրիկ տէր ըլլա՞յ, կը նշանակէ:
Ասանկէ վարձապետներ ալ կը
գտնուին եղեր. ապրիլը ուրեմն որ
մեր վարձապետներն 3—4 ամսոյ
մէջ 3—400 զրէն համար լեւներն
ու ձորերը ինչպէս հարկին ենթար-
կուած են «անցեալ սեպտեմբերի
մէջ»:

Բ. Մեր վաճառականութիւնը, —
Այս, կան մեր մէջ բնիկ Հայ վա-
ճակները, բայց տեղւոյս մեծ վա-
ճառականութիւնը, ամփոփել առեւ-
տուրը, պահպանաւ ազգայնոց և
բնիկ տաճկացի ձեռքը. մեր միջոց
անոնց հետեւել է. Եւ այս 1 նոյն
մեծ վաճառականութեամբ ունինք
անանկացոյններ, զորս աստուծոյ
ցոյցնէ հարկ լինը սեպտ. նոյս
արժանապատուութեան զգացում
ները վերաւարելու համար:

Թ. Մեր կրթական պայանները
և ճալարաւոր աղանակը. — Թան-
ցանք չէ՞, այո՞, դրանք կրթական
պայաններն են, բերել տուած ը-
լալիս, բայց խնդրել այս է թէ
այս պէտքէն ազատելու համար
կանխաւ աշխատած չենք, և այժմ
իսկ անկողի կը գտնուինք. դալով
ճալարաւոր աղանակը, սա միայն
կըսեմք թէ՛ յոյժ փափաքելի է
մեզ տեսնել որ մեր բնիկ արհես-
տագործ զաւր գերազանցելու հա-
մար միշտ փոյթ ու ջանք չ'խնայեն:

Արդ մեր կարծիքն այս է թէ
դիտող պէտք լինայ անկողիներէն
և եղանակներէն տարբեր չ'տեսնուի-
նուստ թէ մեր իւր ճշմարիտ հա-
րիւնաւոր և անկողի աղանակներն
ենք. պարտինք խոստովանել թէ մեր
տեղւոյս լուս. Հայոց վարչական և
կրթական վիճակն արգահատելի և
ողբալի է և յոյժ վարժատ անմիջա-
կան դարմանի:

Ուստի կը խնդրեմք թէ նոյն
երկու մեր սիրելի հայրենակից
յօդուածագիրներն և թէ մեր բո-
լոր լրջամիտ հայրենակիցներէն, որ
փոխանակ մեր տխուր վիճակն փարձ-
գադոյն ներկին և թերութիւններն
փարագործել փորձելու և փոխա-
նակ անդուշտ մեր օգտին համար
զմեք քանակելու ուղղուն դէմ դա-
րձանալով սխալներ, թօթափներ,
հակառակասիրութեան և խառնի
անցանքներ լուծը, զոր կարծես ուր-
տած ենք կրել միշտ մեր պարանո-
ցի վերայ: Անոնք մեր խոստուն
հովուին բարեհաւատ ձայնին և
ձեռքի տալով ջանանք սրբել մեր
ճակարկ մտքն և այսպէս ահա յա-
նորոյ մեզ դէմ բացուած լեզու-
ներն կարկել:

Մասին մէջ գրուած տեսնուե-
ցաւ թէ տեղւոյս Առաջնորդ. Տե-
ղապետ Տէրունեան Գեր. Մաղա-
քիա վարդապետ ազգային տրոց
հաւանական արգելք եղող քանի մը
աղանակի ընտանեաց դէմ կրօնա-
կան հալածանք հանելու սպառ-
նալիքներ ըրած է: Ստորագր. որ ո-
մանք ի ժողովականաց աղագլխին ու
նախարարութիւն մ'ըրած են, բայց
նորին Ս. Հայրութիւնն չ'հաւանելով
այդպիսի առաջարկութեան, երբեք
ի գործ չ'ըրած չէ:

Սամսոնէն մինչ ի Սեբաստիա
ճանապարհաց շինութիւնն վերա-
ցած է. Սեբաստիայէն դէպ այս
կողմ շինութիւնն սկսաւ այսուհի և
այժմ իսկ մեծաւ փութով յառաջ
կը տարուի այս օգտակար շինու-
թիւնն և սակայն յոյժ հաւանական
է որ այս շինութիւնն պահ մը պի-
տի դադար տեղւոյս ամփոփել գոր-

ծոց սկսման և Բամադանի մերձեց-
ման առթիւ: Երախտագրական
պարտք կը համարվեք մեր խորին
նորհալագութիւնն յայտնել անուա-
նոր տեղւոյս խոսքին անգամ Աս.
Մեծ. Գրիգոր Էփ. ի որ սոյն ճա-
նապարհի շինութեան տեղին ի
պայտօնէ ներկայ լինելով յոյժ օգ-
տակար եղած է ամեն տեսակ ժո-
ղովրդեան և գործաւորաց բազմա-
տեսակ դերութիւններ ընձեռնելով
նոցա:

Անճրեւներն առատորէն և Ժա-
մանկին տեղացիներն նոր տարին ևս
պահանջատ լինելով կը խոստանայ:
Մ. Գրիգ. Ուրբեմն
Թարգման. Կեղեցեան
Մարտի, 6 յունիս 84

Գ Ր Ա Կ Ա Ն

Առաջիկ Գեր. Վահան վարդա-
պետի առաջին, որոյ հրատարակու-
թիւնը խոստացած էինք, երեւի:

Ա Ղ Ո Ւ Ս Ե Ւ 02

Աղուէն ու Օձ իրար դասն,
Մտերմաբար խօսակցեցան.
Ստորագր. Երրին,
Սէր կապեցին,
Որ իրարմէ ամենեւին
Ինչ որ ըլլայ չը բաժնուին:
Այն օր Աղուէն լեզու թափեց
«Օձուկ աղաբար, դուն սողնոց մէջ,
Իսկ ես ըսես անամուռ մէջ,
Միթէ չե՞մք մեք յոյժ խորապէս
Ընկերութեամբ երբ ապրինք մեք,
Գո՞ր կենդանաց պիտի տրեմք.
Կենդանի մ'ալ չըլլայ պիտի,
Որ մեր գլխի մաղին դպչի:»
Երկար լընեմ, զոր խորհեցան
Ի գործ լինել դաշնակցեցան:

Բայց ով չը գիտէ,
Ինչպէս կ'ընէ
Թէ չարիւնքն ընկերութիւն
Կարելի չէ լինել տեսնուի:
Արդարեւ շատ օր չէր անցած,
Երբ երկուքն իստան յանկարծ
Առաւ մը քով,
Որ Օձ լալով
Բուաւ. «Աղուէս,
Գուն լաւ գիտես»:

Որ երբ լոզալ չը գիտեմ ես,
Ձրէս անողն անցնիմ ինչպէս:
Աղուէն աղաբար,
Միթէ չե՞մք:

Որ ես վիզդ պիտի փաթեմ,
Որ այս կերպով չ'ընես անցնիմ:»
— «Ինչո՞ւ չըլլար,
Օձուկ աղաբար»:

Բուաւ Աղուէս, ու թող տուաւ:
Օձուկ վերին պիտեցաւ:
Բայց լսեցէր,
Ու զարմացէր,
Թէ այն օձ ի՞նչ կը խորհէր:

Նոյն պահու, և ի՞նչ կ'ընէր.
«Վիզը սխալմ ու ստանկեմ,
Գետոյ գլխին ծուծը ուտեմ»:

Բուաւ չըսաւ,
Սխալ սխալ:
Գիշ մնաց որ խղիւղ զԱղուէս,
Թէ նա չ'զգար զայս վտանգ մեծ:

Չ'ճանաչարէր,
Իրեն ձեռքը,
«Օձուկ աղաբար, մըստս բարեաւ,
Այժմ, ա՛հ, մահու կ'զգամ մէկ ցաւ:
Միակ խնդրի քննէ ունիմ,
Վերջին անգամ կը պաղատեմ,
Որ կատարել գտնէ հանգի:
Ըսեմ, իշխար, լընել կամի՞ս»:

— «Ըսէ»:
Ի՞նչ է»:

— «Ա՛խ, միանգամ երկարելի
Քուկին գլխիկ, ճակտե՞ք տալիք
Ինձ մէկ պալիկ,
Ի՞մ ընկերիկ»:

Գէթ աչքս բաց չ'ընեմներ,
Մէրը ինձ հետ ես տանելի»:
Խորամանկին այս խօսքերէն
Հայտնուեցաւ Օձն անօրէն:
Ուստի գլխիկն երբ երկարեց,
Բոլոր ուժովն յանկեցաւ Աղուէս
Ճիւղ մը ըրաւ,
Յաղակեցաւ:
Օձին դուրս ապաներին
Ցաւ առնուլ, ճգնել ուժգին:

Օձ տըրաց,
Զինկեցաւ:
Կամաց կամաց թուրաւ սկսաւ.
Իսկ երբ Աղուէս ջըբէն եղաւ,
Վըրսն թոթուեց,
ԳՕձ վար ձըղցւոյ:
Գայտ է թէ երբ օձեր բոլոր
Վերջին փին շունչ ողեւոր,
Կը շտկուին վեր գետնին,
Երկար բարակ կը փռուին:
Սոյն օրինակ հոգեւարին
Չ'այս ականջէն Աղուէսն ինքնին
Կը մըտար:

«Օձուկ աղաբար,
Այնպիսի մէկ ընկերաբար
Ապրիլ գիտեմ, է՛րբ է հնար,
Երբ սիրտը այդպէս չ'իտակ

Ոչ թէ ծուռ մուռ ու խոտորակ,
Իմացարձ,
Օձ զու չար»:
* * *
Ընտրեցէր ձեռք ընկեր,
Ըզնա լով, ո՞վ մարդեր,
Որ սիրա ուզիդ
Ոչ թէ ծուռիկ,
Ունի ձեռք հետ
Միշտ և յաւատ

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ Գ

Փայտիկ, — Գործիչ, — Փարիզ,
Լոնտրայի օրինակին հետեւելով,
Իւր հին սայլարկներն և խնդիրնե-
րը կը բանդէ և անոնց տեղ փայ-
տեայ սայլարկներ կը դնէ: Մինչև
որ այս փոփոխութիւնը կատարուի
տեսնենք թէ այս տեսակետով ի՞նչ
աշխատութիւնք եղած են Լոնտրա-
յի մէջ: Անգլիոյ քաղաքային երկ-
րաշինաց խորհրդին ներկայացեալ
տեղեկագիրը կը նայելով, այս պա-
հուս Լոնտրայի մէջ 37 հազարամէթր
տեղ փայտով յատակուած են 2,163
հազարամէթր տարածութեան մը
վրայ, զոր կը զբաւեն այս քաղաքին
փողոցներն: Այս կերպով Լոնտրա-
յի փողոցներէն 613 հազարամէթր
բարյալատակ, 300 հազարամէթր
կրանիկով յատակուել, 37 հազա-
րամէթր փայտով, 14 հազարամէթր
աւելուելով և 853 հազարամէթր ա-
ղիւտով և կողմնով յատակուել են:
Փողոցներն յատակուելու համար գոր-
ծածուած փայտը մեծ մասամբ ե-
ղեւնի է, որ Շուեդեն կուգայ և
միւս փայտերէն շատ քանի յար-
մար է անձրեւոց և միջնորոտային
ամեն փոփոխութեանց դիմադրե-
լու համար:

Մարտի 12-ը Լոնտրայի մէջ, — Վեր-
ջին օրերս հրատարակուած վերա-
կազմէ մը կը տեսնուի թէ այժմ
Մարտի 12-ը Լոնտրայի մէջ 37 հազա-
րամէթր փայտով յատակուել են:
Փողոցներն յատակուելու համար գոր-
ծածուած փայտը մեծ մասամբ ե-
ղեւնի է, որ Շուեդեն կուգայ և
միւս փայտերէն շատ քանի յար-
մար է անձրեւոց և միջնորոտային
ամեն փոփոխութեանց դիմադրե-
լու համար:

Երբեք մեր և արտահանեալ վա-
ճառաց արժէքն այսօր 2 երկրիւնի
աւելի է, և այս տեսակետով Մար-
տի 12-ը Լոնտրայի մէջ 37 հազա-
րամէթր փայտով յատակուել են:
Փողոցներն յատակուելու համար գոր-
ծածուած փայտը մեծ մասամբ ե-
ղեւնի է, որ Շուեդեն կուգայ և
միւս փայտերէն շատ քանի յար-
մար է անձրեւոց և միջնորոտային
ամեն փոփոխութեանց դիմադրե-
լու համար:

Լոնտրայի մէջ 37 հազարամէթր
փայտով յատակուել են:
Փողոցներն յատակուելու համար գոր-
ծածուած փայտը մեծ մասամբ ե-
ղեւնի է, որ Շուեդեն կուգայ և
միւս փայտերէն շատ քանի յար-
մար է անձրեւոց և միջնորոտային
ամեն փոփոխութեանց դիմադրե-
լու համար:

Լոնտրայի մէջ 37 հազարամէթր
փայտով յատակուել են:
Փողոցներն յատակուելու համար գոր-
ծածուած փայտը մեծ մասամբ ե-
ղեւնի է, որ Շուեդեն կուգայ և
միւս փայտերէն շատ քանի յար-
մար է անձրեւոց և միջնորոտային
ամեն փոփոխութեանց դիմադրե-
լու համար:

Լոնտրայի մէջ 37 հազարամէթր
փայտով յատակուել են:
Փողոցներն յատակուելու համար գոր-
ծածուած փայտը մեծ մասամբ ե-
ղեւնի է, որ Շուեդեն կուգայ և
միւս փայտերէն շատ քանի յար-
մար է անձրեւոց և միջնորոտային
ամեն փոփոխութեանց դիմադրե-
լու համար:

Գործիչ, — Գերմանացի
նշանաւոր գիտուն Պ. Ֆրիւսն հե-
տեւեալ զարմանալի երեւոյթը կը
պատմէ, զոր իւր վրայ փորձած է:
Իւր ականջները լաւ մը զոգելէ
յետոյ, այսպէս որ անկարելի կը
լինէր ամենաթեթեւ շոտին անգամ
սիւն, յետոյ ձայնաւոր փողի մը
միջոցաւ խօսակցի մը ձայնն իւր
բերնին մէջ բերելով: Պ. Ֆրիւսն
հաստատեալ է թէ այս եւս չ'ընէ
չեք իրեն հետ խօսող անձին
ձայնն, որոյ հնչիւնը բոլորովին փո-
խուած էր:

Արեւմտեան Եւրոպայի մէջ, — Այժմ ու
քաղաքային երկրիւն սկսած է ամե-
նուն սրան տրեւել, հետաքրքրա-
լից է և միանգամայն հրահանգիչ
կը թուի մեզ ի մէջ բերել առաջ-
պէս մը, որ այս համաճարակ ախ-
տին կը վերաբերի:

Առաջիկ այդ առասպելը:
Գործիչն անձամբ Ն. . . քաղա-
քին զբնդ առնել կը հասնի, պա-
հուս կը կանցնէ զայն:
— Ո՛ր կ'ընթաց, և ի՞նչ ընել
կուգայ հոս, կը հարցնէ:
— Ն. . . քաղաքը կ'ընթաց, ուր
քանի մը մարդիկ պիտի առնու-
նան: Բանի՞ հոգի պիտի առնու-
նան հազար:
— Սակայն եթէ երեք հազարէն
աւելի առնու-
— Պատուով խօսք կուտամ քեզ:
— Անցիկ ուրեմն:
Այն մը յետոյ 30,000 մարդիկ
կը մեռնեն Ն. . . ի մէջ:

Գործիչն քաղաքէն դուրս կ'ել-
նէ: Նոյն պահապանը քանի բռնելով
կ'ընէ:
— Անդաք ստալիս մ'ես դու,
խոստացար ինձ որ երեք հազա-
րէն աւելի մարդ պիտի առնու-
նան, և ահա տան անգամ աւելին ա-
ռելի:

— Ոչ, կը պատասխանէ Գոր-
ծիչն. և սեպտ. 27,000 մարդիկ
վախէ մեռան:
Օ՛հ օրինակ առնուն մեր երկ-
րոսները:

Վէրմիլի մէջ, — Պերլին մէջ,
1,123,000 բնակչաց համար այժմ
11,169 ողբեր ընդեր լեզուաւոր-
ներ կան, մինչդեռ 1860ին այդ
վերմիլի մէջ 3,637, 1870ին 3,393
և 1877ին 7860 էր: Երբեք 1860
ին 136 բնակչաց համար մէկ գինե-
տուն և 1880ին 100 բնակչաց հա-
մար մէկ գինետուն կը գտնուէր:
1883 տարւոյ մէջ ի Գերմանիա 10,
000 մարդիկ մեռած են ողբեր ըն-
դեր լեզուաւոր գործածութեան
նշան: Բանադարձութեան դատապար-
տեալ 100 անձանց 46 զինեմով են:
Նոյնպէս 100 պատուութեանց 46,
100 մահացու հարուածներ տուող
չարագործաց 63ը, ինչպիսիք են
դէմ ըմբոստութեան 100 պարա-
քայից 76ը, 100 պատուով բռնաբա-
րութեանց 60ը, 100 անբարոյակա-
նութեանց 77ը զինուորական անձ:

Նաուուր եղող անձանց կողմէ գոր-
ծուած են:

Գերմանացի Գերմանացի
նշանաւոր գիտուն Պ. Ֆրիւսն հե-
տեւեալ զարմանալի երեւոյթը կը
պատմէ, զոր իւր վրայ փորձած է:
Իւր ականջները լաւ մը զոգելէ
յետոյ, այսպէս որ անկարելի կը
լինէր ամենաթեթեւ շոտին անգամ
սիւն, յետոյ ձայնաւոր փողի մը
միջոցաւ խօսակցի մը ձայնն իւր
բերնին մէջ բերելով: Պ. Ֆրիւսն
հաստատեալ է թէ այս եւս չ'ընէ
չեք իրեն հետ խօսող անձին
ձայնն, որոյ հնչիւնը բոլորովին փո-
խուած էր:

Գերմանացի Գերմանացի
նշանաւոր գիտուն Պ. Ֆրիւսն հե-
տեւեալ զարմանալի երեւոյթը կը
պատմէ, զոր իւր վրայ փորձած է:
Իւր ականջները լաւ մը զոգելէ
յետոյ, այսպէս որ անկարելի կը
լինէր ամենաթեթեւ շոտին անգամ
սիւն, յետոյ ձայնաւոր փողի մը
միջոցաւ խօսակցի մը ձայնն իւր
բերնին մէջ բերելով: Պ. Ֆրիւսն
հաստատեալ է թէ այս եւս չ'ընէ
չեք իրեն հետ խօսող անձին
ձայնն, որոյ հնչիւնը բոլորովին փո-
խուած էր:

Գերմանացի Գերմանացի
նշանաւոր գիտուն Պ. Ֆրիւսն հե-
տեւեալ զարմանալի երեւոյթը կը
պատմէ, զոր իւր վրայ փորձած է:
Իւր ականջները լաւ մը զոգելէ
յետոյ, այսպէս որ անկարելի կը
լինէր ամենաթեթեւ շոտին անգամ
սիւն, յետոյ ձայնաւոր փողի մը
միջոցաւ խօսակցի մը ձայնն իւր
բերնին մէջ բերելով: Պ. Ֆրիւսն
հաստատեալ է թէ այս եւս չ'ընէ
չեք իրեն հետ խօսող անձին
ձայնն, որոյ հնչիւնը բոլորովին փո-
խուած էր:

Գերմանացի Գերմանացի
նշանաւոր գիտուն Պ. Ֆրիւսն հե-
տեւեալ զարմանալի երեւոյթը կը
պատմէ, զոր իւր վրայ փորձած է:
Իւր ականջները լաւ մը զոգելէ
յետոյ, այսպէս որ անկարելի կը
լինէր ամենաթեթեւ շոտին անգամ
սիւն, յետոյ ձայնաւոր փողի մը
միջոցաւ խօսակցի մը ձայնն իւր
բերնին մէջ բերելով: Պ. Ֆրիւսն
հաստատեալ է թէ այս եւս չ'ընէ
չեք իրեն հետ խօսող անձին
ձայնն, որոյ հնչիւնը բոլորովին փո-
խուած էր:

Գերմանացի Գերմանացի
նշանաւոր գիտուն Պ. Ֆրիւսն հե-
տեւեալ զարմանալի երեւոյթը կը
պատմէ, զոր իւր վրայ փորձած է:
Իւր ականջները լաւ մը զոգելէ
յետոյ, այսպէս որ անկարելի կը
լինէր ամենաթեթեւ շոտին անգամ
սիւն, յետոյ ձայնաւոր փողի մը
միջոցաւ խօսակցի մը ձայնն իւր
բերնին մէջ բերելով: Պ. Ֆրիւսն
հաստատեալ է թէ այս եւս չ'ընէ
չեք իրեն հետ խօսող անձին
ձայնն, որոյ հնչիւնը բոլորովին փո-
խուած էր:

Գերմանացի Գերմանացի
նշանաւոր գիտուն Պ. Ֆրիւսն հե-
տեւեալ զարմանալի երեւոյթը կը
պատմէ, զոր իւր վրայ փորձած է:
Իւր ականջները լաւ մը զոգելէ
յետոյ, այսպէս որ անկարելի կը
լինէր ամենաթեթեւ շոտին անգամ
սիւն, յետոյ ձայնաւոր փողի մը
միջոցաւ խօսակցի մը ձայնն իւր
բերնին մէջ բերելով: Պ. Ֆրիւսն
հաստատեալ է թէ այս եւս չ'ընէ
չեք իրեն հետ խօսող անձին
ձայնն, որոյ հնչիւնը բոլորովին փո-
խուած էր:

Գերմանացի Գերմանացի
նշանաւոր գիտուն Պ. Ֆրիւսն հե-
տեւեալ զարմանալի երեւոյթը կը
պատմէ, զոր իւր վրայ փորձած է:
Իւր ականջները լաւ մը զոգելէ
յետոյ, այսպէս որ անկարելի կը
լինէր ամենաթեթեւ շոտին անգամ
սիւն, յետոյ ձայնաւոր փողի մը
միջոցաւ խօսակցի մը ձայնն իւր
բերնին մէջ բերելով: Պ. Ֆրիւսն
հաստատեալ է թէ այս եւս չ'ընէ
չեք իրեն հետ խօսող անձին
ձայնն, որոյ հնչիւնը բոլորովին փո-
խուած էր:

Գերմանացի Գերմանացի
նշանաւոր գիտուն Պ. Ֆրիւսն հե-
տեւեալ զարմանալի երեւոյթը կը
պատմէ, զոր իւր վրայ փորձած է:
Իւր ականջները լաւ մը զոգելէ
յետոյ, այսպէս որ անկարելի կը
լինէր ամենաթեթեւ շոտին անգամ
սիւն, յետոյ ձայնաւոր փողի մը
միջոցաւ խօսակցի մը ձայնն իւր
բերնին մէջ բերելով: Պ. Ֆրիւսն
հաստատեալ է թէ այս եւս չ'ընէ
չեք իրեն հետ խօսող անձին
ձայնն, որոյ հնչիւնը բոլորովին փո-
խուած էր:

